

ІСТОРИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Чернух Д.

Науковий керівник – доц. Костюк Л. В.

ВНУТРІШНЯ ПОЛІТИКА НІМЕЧЧИНИ (1933-1939 РР.)

У першій половині ХХ століття німецька держава двічі спробувала реалізувати план всесвітнього панування – в обох випадках безуспішно. Так, 20 – 30-х роки минулого століття були особливо відповідальними для світового співтовариства, оскільки перед ним стояло визначальне завдання, що полягало у перетворенні Німеччини у “мирну” державу. Однак із світовою економічною кризою було створені сприятливі умови для зародження та розвитку нацистського режиму “Третього Рейху”.

При цьому центральним інститутом, що призвів до встановлення в Німеччині нового фашистського режиму була Націонал-соціалістська робітничка партія Німеччини (Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei, НСДАП, котра утворилася із Німецькою робітничою партією), що використовуючи недоліки в управлінні післявоєнної Німеччини, зуміла встановити свою абсолютну гегемонію в державі, встановити режим терору та залякування, що визначило історію не лише німецького, але і всіх інших народів Європи.

Метою нашої розвідки є дослідження основних етапів становлення нацистського режиму в Німеччині періоду 1933–1939 рр. Її реалізація передбачає розв’язання наукових **завдань**:

- розкрити особливості встановлення одноосібної влади А. Гітлера;
- проаналізувати основні реформи в промисловості, сільському господарстві, армії, освіті та культурі.

Пропагандистська Німеччина у 1933–1939 рр., за часів керівництва Націонал-соціалістичної робітничої партії Німеччини на чолі з Адольфом Гітлером, офіційно отримала назву Німецька імперія. Ставши 30 січня 1933 р. канцлером Німеччини, Адольф Гітлер швидко знищив всю опозицію і можливих суперників та встановив одноосібну владу фюрера.

Саме в цей час в Європі почали поширюватися націоналістичні та диктаторські настрої, котрі тримали в напрузі всю Європу. Так, становлення одноосібної влади А. Гітлера та його прихильників, безперечно, було пов’язане із політичними негараздами Веймерської республіки. Німецькі фашисти отримали владу в результаті вдалої розіграної політичної карти. Якщо їх порівняти із італійськими фашистами, то ті прийшли до влади в результаті шантажу. Нацисти не йшли на Берлін на чолі армії безробітних і “загарбання влади” не було. Порівняно з більшовиками, А. Гітлер не повалив ослаблений уряд, не погрожував голові держави.

Німецька економіка надто хворобливо реагувала на кризу. Ткож німці ще пам’ятали поразку у Першій світовій війні, та не погоджувалися із васальними умовами Версальського договору. На вулицях крайніх лівих та крайніх правих сил, постійно відбувалися сутички на котрі поліція зовсім не реагувала. Керівництво держави зовсім в цей час не контролювало ситуацію. Щодо економіки, то протягом 20-их рр. ХХ ст. Німеччина змушена була сплачувати репарації (були відмінені на Лондонській конференції 1932 р.). Найбільше заворушення у багатьох містах розпочали несподіваними обставинами [1, с. 236].

У серпні 1934 р., після смерті президента Гітербурга, А. Гітлер організував ще один плебіцит, з метою схвалити свій власний злет до нової партійно-державної посади фюрера та рейхсканцлера з повним обсягом надзвичайних повноважень. Цього разу його політичну силу підтримали виборців, хоча порівняно із виборами 1930 р., то на 40 % більше. Фюрер контролював ситуацію, наприкінці свого виходу на вершину він жодного разу не порушив конституції. Людину, особисто відповідальну за Гітлерів успіх, визначити дуже легко. Через чотири роки після згаданих подій Адольф Гітлер прийняв у Берхтасгадені свого колишнього партнера фон Папена. Гітлер сказав: *“Пане фон Папене, зробивши мене канцлером, ви уможливили націонал-соціалістичну революцію в Німеччині. Я цього ніколи не забуду”*. *“Звичайно, мій фюрере”*, – відповів Папен [3, с. 278]. Щодо демократичних проявів в політиці нацистів, є різні думки, адже “демократія” має дуже мало власних вартостей: вона така сама добра або лиха, як і принципи народу, що оперує нею. В руках ліберального й толерантного народу вона створює ліберальний і толерантний уряд, а у руках канібалів – уряд канібалів. У Німеччині політична культура у 1933–1934 рр. породила нацистський уряд.

Із приходом до влади, А. Гітлер поступово почав знищувати конкурентів та супротивників. Спершу свою увагу він звернув на соціалістичне крило НСРПН, котре мало певний авторитет серед населення та закликало до “другої, соціалістичної революції”, що мала йти за його власним успіхом. Так, 30 червня 1934 р., у “ніч довгих ножів”, Гітлер закликав нову елітну партійної гвардії СС (SS, Schutzstaffeln, охороні загони) або “чорносорочечників”, вирізати давніше партійне формування

штурмовиків СА (SA, Sturmabteilungen, штурмові загони) або “коричневосорочечників”. Одним ударом, були знищені усі противники Гітлера: Ернест Рем; начальника СА Грегор Штрасер; провідний соціаліст партії генерал фон Шляйхер [4, с. 148].

Фюрер дістався до влади, не маючи жодних грандіозних економічних задумів. Німеччину не треба було так модернізувати, як Росію. Історик Ричард Овері писав: “*Німецька економіка впала між двома стільцями*” [2, с. 346]. Проте невдовзі Гітлер уподобав колективістську економіку та запропонував уже готову схему доктора Г’ялмара Шахта, президента Райхсбанку. Промисловці, котрі надали фінансову допомогу Гітлерові здобути владу, вимагали дій, і він вирішив, що дії відродять упевненість та забезпечать зайнятність. План Шахта поєднував кейнсіанське підпорядкування фінансам із повним державним контролем над промисловістю та сільським господарством. Замість профспілок з’явився Нацистський робітничий фронт, страйки були заборонені. Цей новий корпус, як і його американський відповідник, був спрямований на повну завантаженість виробничих потужностей і на повну зайнятність через фінансовану державою програму створення робочих місць. До найголовніших проектів належали: будівництво німецьких автошляхів (1933–1934 рр.); пуск заводу “Фольксваген” (1938р.); переозброєння країни [1, с. 316].

Збройні сили Нацистської Німеччини (Вермахту) були створені за Законом від 16 березня 1935 р. Базою для створення та розгортання вермахту послужив рейхсвер, перейменований після введення загальної військової повинності (1934 р.), необхідність якої Адольф Гітлер обстоював у праці “*Моя боротьба*”. Щодо Вермахту, то він складався із Сухопутних військ, Військово-повітряних сил (Люфтваффе) і Військово-морського Флоту (Крігсмаріне). Вище командування збройними силами у Німеччині того часу належало структурі під назвою ОКВ (нім. *Oberkommando des Heeres* (ОКН) – “Верховне Командування Вермахту”, котредо своєї смерті очолював безпосередньо Фюрер. А. Гітлер надавав особливого значення армії та службі в ній для кожного німця, що претендував на звання громадянина Рейху. Збройні сили комплектувалися найсучаснішою на той час технікою, практично вся промисловість Німеччини була спрямована на забезпечення військового сектору. За планами Гітлера, збройні сили мали стати безпосереднім інструментом для втілення в життя його планів щодо розширення життєвого простору для “арійської раси”, в тому числі й на Схід. Саме переозброєння армії носило для німців психологічний так політичний факти. Німецький сектор озброєнь, штурно загальмований у розвитку, міг відновити свою потужність дуже швидко. Починаючи із 1933 р., оборот капіталу на підприємствах зростав нечуваними темпами.

Щодо розвитку молодіжного руху, то Гітлер 1 грудня 1936 р. затвердив законопроект, котрий повністю контролював їх життя. Так, була створена організацію “Гітлерівська молодь”, бо виховання молоді була важливою гілкою Третього рейху. Вище згадуваний законопроект констатував що німецька молодь повинна виховуватися у фізичних, духовних і моральних відносинах у дусі націонал-соціалізму, служіння народу і національному співтовариству. Взагалі ця організація охоплювала німецьку молодь у віці від 10 до 18 років і ділилася по вікових категоріях. Молодша група: хлопчики від 10 до 14 років – “Дойче юнгфольк” (“Німецька молодь”), з 14 до 18 років – власне “Гитлерюгенд”. Жіноча організація у складі “Гитлерюгенд”: дівчатка у віці від 10 до 14 років – “Юнгмедельбунде” (“Союз дівчаток”), від 14 до 18 років – “Бунд дойчер медель” (“Союз німецьких дівчат”). При прийомі до цих організацій враховували тільки “расову чистоту” [5, с. 253].

Отже, в 1933–1939 рр., внутрішня політика Німеччини зазнала переломного моменту. Повністю змінилася структура влади, встановлення диктаторського режиму. В економіці запровадився плановий розвиток, були заборонені профспілки, створювалися трудові табори, повний контроль держави.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бобилева С. Історія Німеччини з давніх часів до 945 року / С. Бобилева. – Дніпропетровськ, 2003. – 345 с.
2. Ватлін А. Германия в XX в. / А. Ватлін. – М., 2005. – 286 с.
3. Галкин А. Германський фашизм / А. Галкин. – М., 1989. – 278 с.
4. История Гемании. В 3 т. Учеб. пособ. – Кемерово, 2005. – 298 с.
5. Патрушев А. Германская история в XX веке. Учеб. пособ. / А. Патрушев. – М., 2005. – 367 с.

Склярова Т.

Науковий керівник – доц. Кіцак В. М.

ЗБРОЙНІ АНТИВИСЕЛЕНСЬКІ АКЦІЇ УПА В ЛІСЬКОМУ ПОВІТІ (НА ПРИКЛАДІ СЕЛА СЕРЕДНЄ ВЕЛИКЕ)

На кінець літа 1944 р. радянські війська вийшли на радянсько-німецький кордон, який був усталений внаслідок Пакту Ріббентропа-Молотова. Більшість території Польщі перебувало в німецькій окупації. Легітимний польський уряд, що перебував у Лондоні відмовився визнавати Західні кордони УРСР в межах осені 1939 р. (згідно з пактом Молотова – Ріббентропа) та Договором про кордон. Для того, щоб юридично його закріпити, радянські спецслужби створили Польський комітет національного визволення, який, зрозуміло, мав чіткі і однозначні прорадянські настрої.

Тому був підписаний Договір про кордони між Польщею та СРСР укладений 16 серпня 1944р.